

Số: /UBND-KT

Bình Định, ngày tháng năm 2020

V/v rà soát, đánh giá khả năng
thoát lũ các hồ chứa thủy lợi
tỉnh Bình Định

Kính gửi: Bộ Nông nghiệp và PTNT

Thực hiện yêu cầu của Bộ Nông nghiệp và PTNT tại Văn bản số 2874/BNN-TCTL ngày 27/4/2020 về việc rà soát, đánh giá khả năng thoát lũ vùng hạ du các hồ chứa thủy lợi, UBND tỉnh Bình Định báo cáo như sau:

1. Tổng quan về các hồ chứa thủy lợi:

UBND tỉnh Bình Định ban hành Quyết định số 3293/QĐ-UBND ngày 13/9/2019 về việc điều chỉnh danh mục và phân loại đập, hồ chứa nước thủy lợi trên địa bàn tỉnh Bình Định; trong đó, tổng số hồ chứa thủy lợi 160 đập, hồ chứa nước có dung tích chứa từ 50.000 m³ trở lên (65 đập, hồ chứa nước lớn, 35 đập, hồ chứa nước vừa, 60 đập, hồ chứa nước nhỏ); tổng dung tích là 589,9 triệu m³.

Có 01 hồ chứa, tràn xả lũ xả mặt có cửa van và xả đáy là hồ Định Bình; 30 hồ chứa, tràn xả lũ xả mặt có cửa van (27 hồ loại lớn, 1 hồ loại vừa, 2 hồ loại nhỏ); 129 hồ, tràn xả lũ xả mặt tự do.

Có 3 hồ chứa nước thủy lợi Định Bình, Núi Một, Thuận Ninh và đập dâng Văn Phong chịu sự điều chỉnh của Quyết định 936/QĐ-TTg ngày 30/7/2018 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành quy trình vận hành liên hồ chứa trên lưu vực sông Kôn - Hà Thanh.

2. Khả năng thoát lũ và ngập lụt vùng hạ du:

2.1. Kiểm tra hiện trạng thoát lũ các hồ chứa loại lớn, vừa và nhỏ; các tràn xả lũ đáp ứng được khả năng tháo lũ; các lòng suối cũ nối tiếp sau tràn cho đến nhập lưu vào sông chính được giữ nguyên hiện trạng, khả năng thoát lũ lòng dẫn đáp ứng được yêu cầu khi tháo lưu lượng nhỏ hơn hoặc bằng lưu lượng thiết kế.

2.2. Khả năng thoát lũ và ngập lụt vùng hạ du sông Kôn

Có 3 hồ chứa nước thủy lợi Định Bình, Núi Một, Thuận Ninh thuộc lưu vực sông Kôn chịu sự điều chỉnh của Quyết định 936/QĐ-TTg ngày 30/7/2018 của Thủ tướng Chính phủ; hạ lưu là vùng trung du (huyện Tây Sơn), đồng bằng (thị xã An Nhơn, huyện Tuy Phước, thành phố Quy Nhơn và nam huyện Phù Cát) chịu sự tác động điều tiết lũ của các hồ này. Tổng diện tích lưu vực 3 hồ 1.228,5 km²/3.067 km², chiếm 40% tổng diện tích lưu vực sông Kôn.

Quan trắc dòng chảy lũ nhiều năm; trong đó, có hai năm (2013, 2016) xuất hiện lũ lớn trong lưu vực sông Kôn gây ngập lụt nhiều khu dân cư, hư hỏng nhiều cơ sở hạ tầng:

Tên hồ	F_{lv} (km^2)	Q_{tk} qua tràn (m^3/s)	Q_{tt} qua tràn qua các năm lũ lớn (m^3/s)	
			2013	2016
Định Bình	1.040	7.337	2.875	2.581
Núi Một	110	1.125	237	158
Thuận Ninh	78,5	628	79	352

Lưu lượng max qua tràn thực tế năm 2013, 2016 các hồ chứa Định Bình, Núi Một, Thuận Ninh từ khi đưa vào vận hành đến nay đều nhỏ hơn lưu lượng thiết kế (hai năm xuất hiện lũ lớn), nhưng hạ du vẫn bị ngập trên diện rộng tại các huyện Tây Sơn, thị xã An Nhơn, huyện Tuy Phước, thành phố Quy Nhơn và nam huyện Phù Cát với các nguyên nhân: (i) diện tích lưu vực hạ du đập Định Bình, Núi Một Thuận Ninh 1.808,5 km^2 , tiếp nhận lượng mưa nội tại đã gây ngập lụt; (ii) lưu lượng điều tiết lũ qua các tràn đã làm gia tăng mực nước trong sông, tràn qua đê và vỡ đê các đoạn xung yếu.

Vùng hạ du sông Kôn là vùng kinh tế phát triển của tỉnh, nhiều cơ sở hạ tầng quan trọng (quốc lộ 1A, đường sắt Bắc Nam), dân cư tập trung đông đúc.

Những năm gần đây, UBND tỉnh đã chỉ đạo đầu tư một số công trình quan trọng trong lưu vực thích ứng với điều kiện lũ lụt: (i) xây dựng và kiên cố hệ thống đê, kè bảo vệ bờ sông làm nhiệm vụ chống lũ sớm, lũ muộn, lũ tiểu mãn, chấp nhận cho lũ chính vụ tràn qua; (ii) thông thoáng dòng chảy trong sông tăng diện tích lòng dẫn thoát lũ, tháo bỏ đập dâng cũ trên sông, xây lại đập mới, chủ động vận hành điều tiết theo hướng đáp ứng yêu cầu thoát lũ; (iii) lập kế hoạch quản lý lũ tổng hợp lưu vực sông Kôn - Hà Thanh để tìm giải pháp giảm ngập cho hạ du.

Kết quả nghiên cứu kế hoạch quản lý lũ tổng hợp lưu vực sông Kôn - Hà Thanh đã xây dựng hai giải pháp cơ bản: (i) nâng dung tích các hồ chứa nước lớn làm nhiệm vụ cắt lũ; (ii) cấm biên hành lang thoát lũ, mở rộng khẩu độ thoát lũ các trục thoát lũ.

2.3. Khả năng thoát lũ và ngập lụt vùng hạ du sông La Tinh:

Sông La Tinh có hồ chứa nước Hội Sơn, diện tích lưu vực hồ 68 km^2 /960 km^2 , dung tích chứa 45 triệu m^3 , lưu lượng lũ qua tràn thiết kế 444 m^3/s . Diện tích lưu vực hồ Hội Sơn chiếm 7% diện tích lưu vực sông La Tinh. Năm 2013, lưu lượng lớn nhất qua tràn 101 m^3/s ; năm 2016, lưu lượng lớn nhất qua tràn 425 m^3/s và năm 2016 vùng hạ du sông La Tinh bị ngập nặng nề với các nguyên nhân: (i) diện tích lưu vực hạ du đập Hội Sơn 892 km^2 , tiếp nhận lượng mưa nội tại đã gây lụt trong đồng và làm mực nước trong sông dâng cao; (ii) lưu lượng điều tiết lũ qua tràn Hội Sơn chỉ góp phần gia tăng mực nước trong sông, tràn qua đê và vỡ đê tại

các đoạn xung yếu; (iii) khả năng thoát lũ của sông La Tinh chưa đáp ứng yêu cầu; hai bên bờ sông nhiều đoạn đã xây dựng đê, kè bảo vệ đê, tràn phân lũ qua đê. Cao trình đỉnh đê chưa đáp ứng được yêu cầu chống lũ; hàng năm, nước lũ thường tràn qua đê gây vỡ đê.

Trong thời gian đến UBND tỉnh giao Sở Nông nghiệp và PTNT lập Kế hoạch quản lý lũ tổng hợp lưu vực La Tinh để giải quyết thoát lũ và ngập lụt.

2.3. Khả năng thoát lũ và ngập lụt vùng hạ du sông Lại Giang

Hiện nay, Ban Quản lý dự án Đầu tư và Xây dựng thủy lợi 6 (Bộ Nông nghiệp và PTNT) đang triển khai xây dựng dự án hồ chứa nước Đồng Mít; cùng với việc triển khai dự án còn có các công việc đang triển khai: Phương án phòng chống lũ lụt hạ du hồ Đồng Mít, phương án ứng phó với tình huống khẩn cấp hồ Đồng Mít (EPP). Sở Nông nghiệp và PTNT tiếp tục triển khai các bước tiếp theo khi các phương án được hoàn thành và phê duyệt.

Vấn đề tồn tại lớn nhất tại cửa An Dũ (nối tiếp từ sông Lại Giang ra biển) là vào mùa khô cửa An Dũ bị bồi lấp; vào mùa mưa, khi lưu vực sông Lại Giang xảy ra lũ lớn thì động lực sông lấn át chế độ động lực của biển, cửa An Dũ được mở ra để thoát lũ; mỗi năm vị trí cửa mở khác nhau. Trước khi cửa An Dũ được mở, nước sông Lại Giang dâng cao, gây ngập lụt vùng hạ du.

Kết quả nghiên cứu dự án cửa An Dũ - Hoài Mỹ, Hoài Hương, Hoài Nhơn, Bình Định đã được UBND tỉnh phê duyệt tại Quyết định số 1644/QĐ-UBND ngày 04/5/2020; trong đó, giải pháp công trình: (i) khơi thông dòng chảy lạch chính sông Lại Giang; (ii) công trình hướng dòng bên trong đầm Đan Gai, ổn định cửa; (iii) kè chống xói lở bờ doi cát khu vực cửa An Dũ.

UBND tỉnh Bình Định kính đề nghị Bộ Nông nghiệp và PTNT quan tâm, xem xét đầu tư dự án ổn định cửa An Dũ.

UBND tỉnh Bình Định kính báo cáo Bộ Nông nghiệp và PTNT xem xét./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Tổng cục Thủy lợi;
- CT, các PCT UBND tỉnh;
- Sở NN và PTNT;
- PVP VX;
- Lưu: VT, K10.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT.CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Trần Châu